

Lektionsupplägg för åk 1-6:

KÄLLKRITIK MED BAMSE

Vi nås varje dag av stora mängder information. Redan i tidig ålder är det därför viktigt att man lär sig värdera och kritiskt granska källor. I detta lektionsupplägg ger vi förslag på hur elever med stöd av serier kan arbeta med begreppet källkritik och hur det går att kritiskt granska en källa samt våga ifrågasätta en källas trovärdighet.

Målet med uppgifterna är att eleverna ska få kännedom om att information, oavsett kanal, inte alltid sann.

Lektionsupplägget innehåller olika övningar för årskurs 1-6 som du kan använda beroende på elevernas erfarenhet av sociala medier. Vill du arbeta mer med källkritik så rekommenderar vi Metros Lilla Viralgranskaren och Kolla källan på skolverket.se.

Till dessa uppgifter behövs:

- Serien "Bamse och den mörka skogen".
- Seriesidan "Bamses skola om internet och källkritik".
- Bilaga 1: Ark med tomma serierutor.
- Bilaga 2: Frågor som diskussionsstöd.

DISKUSSIONSUPPGIFT: VAD ÄR ETT RYKTE?

I serien "Bamse och den mörka skogen" hör Lille Skutt ljud och tror då att det finns ett odjur i skogen. Snabbt sprids ett rykte! Låt eleverna diskutera i par vad ett rykte är och hur ett rykte kan uppstå. Diskutera frågorna i storgrupp. Eleverna kan också fundera kring hur de kan ta reda på att något är sant och varför det kan vara bra att jämföra flera olika källor.

HÖGLÄSNING MED DISKUSSIONSFRÅGOR

Läs serien "Bamse och den mörka skogen" högt tillsammans. Låt eleverna fundera själva innan gruppen tillsammans sammanfattar och diskuterar vad som har hänt i serien.

Diskussionsfrågor:

- 1) Vad handlar serien om?
- 2) Hur skulle Lille Skutt kunnat ta reda på vad monstret var egentligen?
- 3) Lille Skutt berättar för alla om monstret, hur kunde han gjort i stället?
- 4) Hur tar man reda på om något är sant?
- 5) Vad kunde Brummelisas pappa Brumme gjort när Lille Skutt berättade för honom om monstret?
- 6) Vad är det som får Bamse att tvivla på att Lille Skutt alls har sett monstret?

SKAPA EN EGEN SERIE: VAD ÄR SANT?

Låt eleverna skapa en egen serie med titeln "Vad är sant?". Använd gärna arket med tomma serierutor ([bilaga 1](#)). Knyt an uppgiften till frågorna: Vad ett rykte är och hur kan ett rykte uppstå? I serien kan eleverna också arbeta med hur man vet att det går att lita på en källa och hur det går att ta reda på om något är sant.

På serieriundervisningen.se/serieskapande hittar du kompletterande undervisningsmaterial för att skapa serier i skolan.

ELEVARBETE: KÄLLOR PÅ INTERNET

I Bamses skola om internet och källkritik läser Lille Skutt på internet att Bamse inte längre blir stark av dunder-honung.

Låt eleverna turas om att läsa för varandra i par.

Vilka sidor på internet använder eleverna? Låt eleverna ge exempel på sidor som de använder sig av på internet och titta tillsammans på dessa sidor.

Eleverna kan använda [bilaga 2](#) som diskussionsstöd för att kunna träna sig i att bli källkritiska medan ni granskar sidorna som eleverna använder sig av.

ELEVARBETE OCH DISKUSSIONSUPPGIFT: ATT VARA KÄLLKRITISK

Diskutera med eleverna vad det innebär att ha ett kritiskt förhållningssätt. Att vara källkritisk innebär att man inte tror på allt som man hör eller läser utan att man först försöker avgöra om något är sant.

Prata om vilka Bamsefigurer som förekommer i berättelsen och på faktasidan. Bamse, Lille Skutt, Nina Kanin och Skalman är de mest kända figurerna här. Låt eleverna välja vem av dessa de vill arbeta med. Eleverna kan arbeta enskilt eller i par.

Uppgiften är att eleverna ska beskriva den figur de valt i form av en punktlista eller i en kort text. Eleverna ska dock smyga in två faktafel. Rubriken ska vara figurens namn.

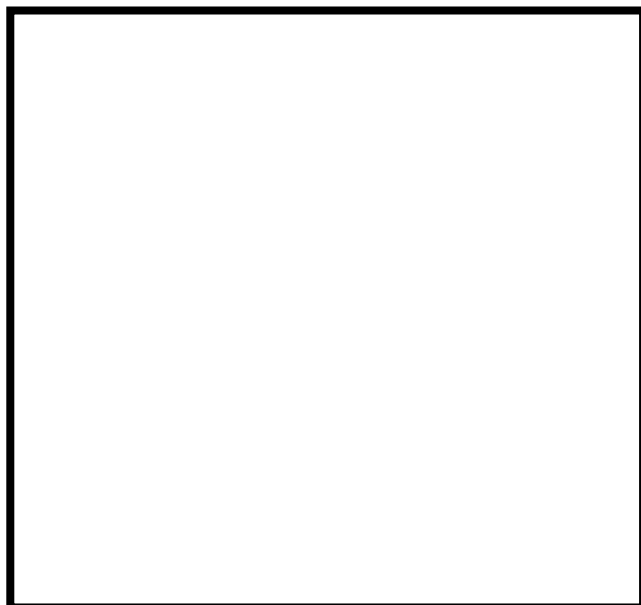
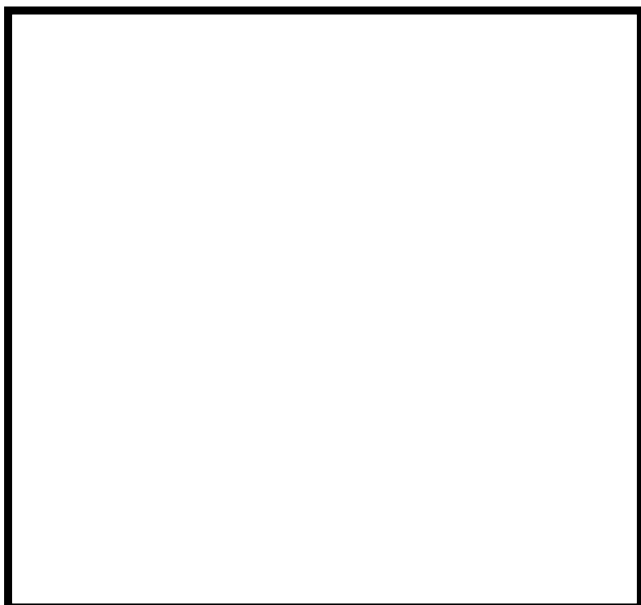
När eleverna är färdiga ska de sätta sina beskrivningar på väggarna runt om i klassrummet. Dela ut post-it-lappar till eleverna. Låt eleverna i par gå runt i klassrummet och läsa. Vid varje text/punktlista sätter paren upp en post-it-lapp där de har skrivit vad de tror är faktafel. Vi tror att det blir många skratt och bra diskussioner kring källkritik när eleverna sedan berättar vad som är sant, vad som är faktafel och berättar om de förslag på faktafel som kamraterna har skrivit på post-it-lapparna!

På www.bamse.se under Bamseskoj kan ni läsa en text om varje figur. Dessa kan användas när man söker fakta om sin figur och eleverna kan även få ett större urval figurer att välja bland.

Serien "Bamse och den mörka skogen" från februari 2017 tar upp aktuella frågor som ryktesspridning och källkritik på nätet. Idén till serien fick Bamseredaktionen då de deltog på läskonferensen Readme i Malmö. Där fick de hjälp av lågstadie- och gymnasieelever, viralgranskaren Jack Werner och internetforskaren Elza Dunkels. Som komplement till serien har denna lektionsplanering tagits fram av förstelärarna Jenny Esbjörnsdotter-Karlsson och Linda Sikström från Malmö.

Serier i Undervisningen är ett nytt initiativ för ökad läslust och förbättrad läsförståelse bland svenska skolbarn. Vi erbjuder skolanpassat material i form av gratis lärarhandledningar (av lärare, för lärare) med tillhörande seriematerial, arrangemang av serieworkshops och besök av serieskapare. Allt fler skolor har upptäckt fördelarna med serier. Både som ett lustfyllt pedagogiskt verktyg, och för förmågan att skapa läsglädje hos eleverna. Följ gärna Serier i Undervisningen på Facebook!

På internet sprids rykten snabbt. **Vem som helst** kan skriva **vad som helst** på internet. Det är viktigt att inte ta allt som skrivs för sanning.

Fråga dig:

Vem står bakom informationen? Är det någon du kan lita på?

Vad står det? Är det fakta eller bara tyckande?

När skrevs det? Är sidan väldigt gammal? Har den uppdaterats nyligen?

Varför skrevs det? För att roa? Sprida åsikter eller fakta? För att någon vill tjäna pengar?

Hur hittade du dit? Via någon du litar på?

Källa: UR Skola, Är det sant?